

Informace o přípravě dalšího postupu reformy důchodů

V březnu 2004 došlo k dohodě politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR o procesu přípravy důchodové reformy a o ustavení Týmu expertů složeného ze zástupců všech politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně Parlamentu, zástupce předsedy vlády, místopředsedy vlády a ministra financí a ministra práce a sociálních věcí. Úkolem Týmu expertů bylo připravit organizační zabezpečení procesu důchodové reformy. V červnu 2004 byla zřízena funkce koordinátora pro přípravu podkladů pro důchodovou reformu, který řídil činnost odborné pracovní skupiny, jejímiž byly odborníci z Ministerstva práce a sociálních věcí a z Ministerstva financí a další členy jmenovaly politické strany. Cílem odborné pracovní skupiny koordinátora bylo kvantifikovat různé varianty důchodové reformy navržené Týmem expertů.

K analýze bylo předloženo následujících pět variant reformy důchodů:

- Přechodu na tzv. NDC systém v kombinaci s provedením parametrických úprav stávajícího PAYG DB důchodového systému. V rámci NDC systému bude důchod jednotlivce závislý na výši pojistného, které do systému zaplatil v době své ekonomické aktivity a délce doby dožití v okamžiku odchodu do důchodu. Součástí tohoto zadání je také stanovení garantované minimální výše starobního důchodu.
- Umožnit dobrovolné částečné vyvázání se (opt-out) ze stávajícího základního důchodového pojištění spolu s provedením jeho parametrických úprav. Pojištěnec, který využije možnost částečného vyvázání, bude moci část pojistného na důchodové pojištění, které je dnes plně placeno do státního systému základního důchodového pojištění, směřovat do soukromých systémů zabezpečení se na stáří. V okamžiku odchodu do důchodu bude jeho státní penze adekvátně nižší, protože platil nižší pojistné do státního základního důchodového pojištění. Pokud pojištěnec nevyužije možnosti částečného vyvázání se, zůstane i nadále plně ve státním základním důchodovém pojištění.
- Provést významné parametrické změny stávajícího základního důchodového pojištění. Seznam a rozsah těchto změn bude upřesněn v závislosti na výsledcích odhadu budoucího vývoje základního důchodového pojištění, pokud by nebyl reformován.
- Zavedení tzv. rovného (jednotného) důchodu. Podstata návrhu spočívá ve snížení výše důchodu ze státního základního důchodového pojištění v relaci k průměrné mzdě (stávajících důchodců se změna nedotkne). Současně by byla snížena výše povinně placeného pojistného do státního základního důchodového pojištění. Výše „státního“ důchodu by byla pro všechny občany stejná (v absolutní částce). Bude na rozhodnutí občanů, zda, kdy a jakou část z prostředků „ušetřených“ na platbách do povinného státního základního důchodového pojištění investují do nějaké formy vlastního zabezpečení se na stáří. Budou se počítat dvě subvarianty tohoto zadání lišící se v míře povinnosti tzv. tranzitivní generace (osoby na trhu práce v době zahájení reformy) zapojit se do nového

důchodového systému. V dobíhajícím stávajícím základním důchodovém pojištění by byly provedeny parametrické úpravy.

- Zavést tzv. kombinovaný systém, skládající se z parametrických úprav dnešního PAYG DB základního důchodového pojištění a jeho doplnění o možnost částečného dobrovolného vyvázání se z placení pojistného do tohoto státního základního důchodového pojištění. Uvažuje se o možnosti vyvázat se ve stanoveném rozsahu ze stávající příspěvkové sazby na starobní důchody, avšak s podmínkou, že daný pojištěnec doplní tuto částku (povinně) o dvojnásobek vlastními příspěvky do soukromých systémů zabezpečení se na stáří.

Odborná pracovní skupina modelovala také tzv. základní variantu, tj. budoucí vývoj důchodového systému bez reformy a variantu různých parametrických změn stávajícího důchodového systému.

Výsledkem činnosti pracovní skupiny byla podrobná analýza jednotlivých reformních variant pro Tým expertů, která byla dokončena v červnu 2005. Výsledky práce Týmu expertů budou využity při dalších politických jednáních.